

Forslag til forespørgselsdebat om en mulig ændring af inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor, særligt i forhold til en ændring af § 3.

(Medlem af Inatsisartut, Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer)

Forslagsstilleren rejser en meget vigtig debat om et emne, der har stor betydning for Grønlands Selvstyre. Det var også et emne, som indgik centralt og som blev behandlet indgående i selvstyrekommissionens betænkning.

Selvstyrekommissionens betænkning og selvstyreloven har derfor på flere områder været bestemmende for formulering af råstofloven, herunder råstoflovens bestemmelse i § 3 om en samlet integreret myndighedsbehandling.

Det følger således af selvstyrelovens indtægtsdefinition i § 7, at alene indtægter, der betales af rettighedshavere til dækning af Råstofdirektoratets myndighedsbehandling ikke skal fratrækkes i bloktilskuddet.

En anden organisering af myndighedsbehandling på råstofområdet vil betyde, at Inatsisartut også skal tage stilling til dækning af det merbevillingsbehov, som vil være en følge af forslaget.

Princippet i råstoflovens § 3 om en samlet integreret myndighedsbehandling viderefører den ordning på råstofområdet med en særskilt råstofmyndighed, der blev etableret ved overførsel af administrationen af råstofområdet 1. juli 1998 til Grønlands Landsstyre. Det er Naalakkersuisut's klare opfattelse, efter 12 års erfaring med en samlet integreret myndighedsbehandling på råstofområdet, at denne ordning har været en succes.

Det er netop princippet om en samlet integreret myndighedsbehandling, som gør det muligt at udøve en effektiv myndighedsbehandling.

Det alternativ, som forlagsstilleren kalder "1-dørs model", kendes fra landstingsloven om udnyttelse af is og vand, der har mange lighedspunkter med råstofloven.

Her har man valgt at tilrettelægge myndighedsbehandlingen af is- og vandaktiviteterne efter det såkaldte "one door" princip. "One door" princippet indebærer, at ansøgere kun skal henvende sig til én myndighed, som herefter koordinerer den samlede myndighedsbehandling af de ønskede aktiviteter. På baggrund af 10 års erfaringer med "One door" princippet på is – og vandområdet må vi i dag konstatere, at udviklingen på dette område ikke har levet op til de forventninger, som man havde ved landstingslovens vedtagelse.

I efteråret 2010 deltog jeg med medlemmer af Inatsisartut og kommunalbestyrelsen i Kujalleq Kommune i en rejse til Canada, hvor vi fik lejlighed til at høre om de canadiske erfaringer indenfor myndighedsbehandling på råstofområdet. I Saskatchewan har man således fordelt myndighedsbehandling på råstofområdet mellem Energi- og Råstofministeriet og

Miljøministeriet og andre ministerier.

Dette har gjort det nødvendigt at etablere et koordinerende centralt organ med det formål, dels at sikre formidlingen af samarbejdet mellem de involverede ministerier, og dels at sikre, at sagerne bliver effektivt behandlet, uden at der opstår problemer undervejs. Det er imidlertid et problem, at de enkelte fagministerier ikke har medarbejdere, der er dedikeret til råstofområdet med en specialviden indenfor minedrift. Det gør det vanskeligt at sikre en kontinuitet i sagsbehandlingen.

En tilsvarende problematik vil opstå hos os, hvis forslagsstillerens forslag blev gennemført. Der er i dag omkring 30 personer ansat i Råstofdirektoratet. Fremadrettet er der forventning om at antallet af ansatte vil stige. Dette skyldes dels den forventede stigning i aktivitetsniveauet, dels at en model med opsplittning myndighedsbehandlingen på flere enheder kræver flere ansatte. Hvis direktoratets opgaver bliver delt ud på mindre afdelinger i forskellige enheder, forsvinder den nuværende fokuserede indsats.

De små afdelinger vil hurtigt miste ekspertise og fagligt miljø. Først og fremmest fordi de er for små til, at der kan opbygges et fagligt miljø.

Hvad enten vi taler om miljø, sikkerhed eller samfundsmæssig bæredygtighed betinger en forsvarlig varetagelse af råstofområdet, at myndighedsudøvelse sker på baggrund af erfaring og særlige fagkundskaber vedrørende råstofaktiviteten. Ved en opsplittning af myndighedsbehandlingen på en række forvaltningsenheder vil man ikke kunne opbygge og fastholde det faglige miljø, som forvaltningen af råstofområdet kræver og som kræves for at kunne hamle op med den internationale råstofindustri.

Med den gældende bestemmelse i råstofloven § 3 har Inatsisartut valgt, at relevant viden og erfaring om råstofaktiviteter skal være samlet - og at sagsbehandlingen skal ske på tværs af faglige specialer. Dette gør det muligt at varetage og koordinere det administrative arbejde og mindske dobbeltarbejde på en bedre og lettere måde. På den måde undgår man de uklarheder i arbejdsdelingen, der ellers vil være en følge af forslagsstillerens forslag.

Princippet om en samlet integreret myndighedsbehandling er også det princip, man i praksis har valgt at anvende i Energistyrelsen i Danmark, som både udsteder licenser og laver tilsyn med sikkerhed og sundhed.

I begrundelse for forslaget henvises til, at Naalakkersuisut har varslet, at der i indeværende valgperiode vil blive fremsat forslag til ændring af råstofloven, samt gennemføre eventuelle andre relevante ændringer. Dette er korrekt for så vidt, at Naalakkersuisut har iværksat et udredningsarbejde omkring mulighederne for en styrkelse af den uafhængige miljørådgivning på råstofområdet. Vi vil i den forbindelse undersøge mulighederne for at få fastslået i lovgivningen, at et forskningsbaseret og uafhængigt videnskabeligt institut skal varetage de miljømæssige opgaver, herunder at afgive anbefalinger direkte til Naalakkersuisut.

I dag er denne uafhængige miljørådgivning sikret efter selvstyreloven gennem aftale mellem regeringen og Naalakkersuisut om den rådgivning og opgavevaretagelse på miljøområdet, som DMU udfører.

En ændring af myndighedsudøvelsen på miljøområdet rejser en række komplekse juridiske problemstillinger med implikationer i forhold til Selvstyreloven, kontinentalsokkelloven og den danske havmiljølov. Det vil således kunne få som konsekvens, at staten igen overtager miljømyndigheden på råstofområdet offshore, hvis miljø udtages af råstofloven. En delvis ophævelse af den samlede integrerede myndighedsbehandling forudsætter derfor en afklaring

af retsvirkningerne for nogle af reglerne i disse love.

De her tre nævnte love er danske og kan kun ændres af Folketinget efter en forudgående forhandling med staten om ændringer i aftaler og forslag til ændringer af love m.v.

I dag stilles der højere miljøkrav til råstofsektoren end til andre erhvervssektorer i Grønland, fordi kravene sættes uden for selvstyreadministration af en uafhængig videnskabelig institution på området, nemlig Danmarks Miljø Undersøgelser (DMU).

Efter et meget grundigt forarbejde blev kursen lagt på råstofområdet med selvstyreloven og råstofloven. En ændring af råstofloven på et så væsentligt og vitalt område, som princippet om en samlet integreret myndighedsbehandling vil indebære en høj risiko for, at vi sætter en positiv udvikling på råstofområdet over styr.